

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 4Cob/53/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7116224212
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Igor Ragan
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7116224212.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Ragana a sudcov JUDr. Zdenky Kohútovej a JUDr. Júliusa Tótha v spore žalobcu: IRES R + L s.r.o., Kavečianska cesta 1112/41, 040 01 Košice - mestská časť Sever, IČO: 52 520 633, zastúpený: JUDr. Jánom Spišákom, advokátom, Idanská 17, 040 11 Košice, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o náhradu škody a ušlého zisku, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 10. novembra 2020, č.k. 26Cb/47/2019-359, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 10. novembra 2020, č.k. 26Cb/47/2019-359.
- II. Žalovanému priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že žalobu zamietol a zároveň priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie toto rozhodnutie odôvodnil tým, že právny predchodca žalobcu podanou žalobou po jej doplnení navrhol, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie škody a ušlého zisku na stavbe Rekonštrukcia rekreačného zariadenia MV SR Plesnivec, Starý Smokovec (ďalej len „dielo“) vo výške 429.040,15 eur s úrokom z omeškania vo výške 10,25 % ročne od 1.1.2014 do zaplatenia, alternatívne vo výške vyčíslenej znalcom, pokiaľ bude presahovať 429.040,15 eur. Žalobu odôvodnil tým, že ako zhotoviteľ uzatvoril s právnym predchodcom žalovaného ako objednávateľom (Rekreačné zariadenie MV SR Plesnivec, Starý Smokovec 42, 062 01 Vysoké Tatry) zmluvu o dielo č. SE-25-67/OVO-2006 zo dňa 6.3.2006 v znení jej neskorších dodatkov č. 1 až 4. Objedávateľ dňa 9.2.2007 pozastavil práce na diele a zmluvné strany sa dohodli s poukazom na ustanovenie článku V bod 5.3 písm. b), článku IX bod 9.2, článku XI bod 11.2 a článku XII bod 12.1 zmluvy o dielo, že až do obnovenia postupu stavebných prác na základe pokynu objednávateľa bude zhotoviteľ za odplatu zabezpečovať konzervačné a zabezpečovacie práce, vrátane stráženia stavby a staveniska. V stavebných prácach sa malo pokračovať na základe zmeneného projektu a rozpočtu stavby, pričom zhotoviteľ mal a doposiaľ má na stavbe vyskladnený materiál značnej hodnoty. Po zastavení prác na stavbe prebehli viaceré rokovania, ktorých cieľom bolo dohodnúť buď ukončenie platnosti zmluvy o dielo a vysporiadanie vzájomných vzťahov alebo obnovenie stavebných prác a dokončenie diela na základe nového projektového riešenia dodaného objednávateľom a aktualizovaného rozpočtu stavby. Zmluva o dielo trvala od jej podpísania dňa 6.3.2006 až do odstúpenia žalovaného od zmluvy listom zo dňa 20.12.2013, doručeným právnemu predchodcovi žalobcu dňa 10.1.2014. Žalovaný pritom nepreukázal v zmysle ustanovenia § 359 ods. 4 Obchodného zákonníka objektívnu nemožnosť plnenia povinností objednávateľa. V roku 2014 a najmä v rokoch 2015 až 2016 pokračovali strany v rokovaniach o mimosúdnom urovaní všetkých nárokov právneho predchodcu žalobcu, kde žalovaný v podstate súhlasil s jednotlivými nárokmi, avšak snažil

sa ich ponížiť, pričom k dohode o mimosúdnom urovaní nakoniec nedošlo. Žalobca poukázal, že úhrada faktúr za dohodnuté konzervačné a zabezpečovacie práce, vrátane stráženia diela zhotoviteľom za obdobie 10/2009 až 10/2012 je predmetom súdneho sporu vedeného na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 18Cb/122/2013, ktorý doposiaľ nebol právoplatne ukončený. Predmetom ďalšieho sporu strán bude fakturácia za ďalšie obdobie až do 10/2016. Zhotoviteľ sa zároveň domáha na Okresnom súde Košice I v konaní pod sp.zn. 15C/139/2014 od žalovaného náhrady inej škody vzniknutej mu čiastočným znehodnotením na stavbe vyskladneného nezabudovaného materiálu, ktorá škoda vznikla konaním žalovaného v rozpore s vtedy platnou zmluvou o dielo. Ďalej uviedol, že odstúpením od zmluvy o dielo žalovaným vznikla právnomu predchodcovi žalobcu ďalšia škoda, titulom porušenia povinnosti žalovaného z uvedeného záväzkového vzťahu. Žalovaný je preto povinný nahradíť škodu, vrátane ušlého zisku, spôsobenú týmto odstúpením, keďže porušenie povinností nebolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť právneho predchodcu žalobcu. Zároveň poukázal na ustanovenia § 351, § 352, § 353, § 354, § 373, § 374, § 378, § 379, § 380, § 381, § 365, § 369 Obchodného zákonníka a § 1 nar. vlády SR č. 21/2013 Z.z.

3. Žalovaný navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Poukázal, že žalobca v žalobe neurčil a ani nepreukázal aká škoda mu mala vzniknúť v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo a navyše svoj nárok ani žiadnym spôsobom nevyčíslil. Žalobca nepreukázal ani k akému porušeniu zmluvy malo dôjsť na strane žalovaného. Ak žalobca tvrdí, že mu vznikla škoda v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo, musí túto škodu presne, určito a nezameniteľne popísať, pričom jej opodstatnenosť a právny základ musí náležite preukázať. Jednoznačné vymedzenie nároku na náhradu škody je nevyhnutné aj z dôvodu, že žalobca, resp. jeho právny predchodca sa nárokov zo zmluvy o dielo domáha v troch ďalších súdnych konaniach. V tejto súvislosti ostáva tiež otáznym, aká skutočná škoda mohla žalobcovi, resp. jeho právnomu predchodcovi (čo len teoreticky) vzniknúť, keďže v konaní na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15C/139/2014 bol uplatnený nárok na náhradu skutočnej škody zo zmluvy o dielo v dôsledku dodania stavebného materiálu, ktorý mal právny predchodca žalobcu na svoje náklady poskytnúť v prospech žalovaného. Ak teda právny predchodca žalobcu, resp. žalobca tvrdí, že mu zo zmluvy o dielo, resp. v dôsledku odstúpenia, vznikla skutočná škoda, musí takúto škodu presne vymedziť čo do základu a výšky (minimálne) vzhľadom na obdobný nárok na náhradu škody, ktorý bol právnym predchodcom žalobcu uplatnený v inom konaní, pre možnú prekážku skôr začatého konania. Ak by chcel právny predchodca žalobcu preukázať, že mu v dôsledku odstúpenia od zmluvy vznikla škoda, musel by preukázať, akým spôsobom sa jeho majetok zmenšil, t.j. aké skutočné (priamo vynaložené) náklady mal v súvislosti s odstúpením od zmluvy. Právny predchodca žalobcu žiadne takéto skutočnosti v žalobe nielenže nepreukázal ale ani netvrdil. Zo žaloby nie je vôbec zrejmé akú škodu mal žalovaný právnomu predchodcovi žalobcu spôsobiť, keďže táto nie je vyjadrená žiadnym určitým, ani určiteľným spôsobom. Takto uplatnený nárok nemôže byť priznaný, preto žaloba musí byť bez ďalšieho zamietnutá. Poukázal, že ušlý zisk je ujmou spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). Nestáčí pritom iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto postavené, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu (škodnej udalosti). Ušlý zisk je stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote. Žalobca si požadovaný nárok na náhradu škody a ušlého zisku uplatnil „v čiastke vyčíslenej znalcom“, čo je absolútne nepripustné. Žalobca musí najskôr nejakú skutočnosť tvrdiť, až potom môže navrhnúť znalecké dokazovanie na preukázanie tohto tvrdenia. Žalobca neuviedol (i) aké skutočnosti má znalec posúdiť, (ii) aké vedecké poznatky znalca sú potrebné, (iii) na aké otázky má znalec odpovedať, (iv) aký má byť predmet znaleckého dokazovania, (v) z akého odboru má byť znalec ustanovený, (vi) z čoho si žalobca odvodzuje svoj nárok, (vii) aký je skutkový stav, z ktorého má znalec vychádzať. Žalobcov „návrh na vykonanie znaleckého dokazovania“ je preto nerealizovateľný. Znalec v žiadnom prípade nemôže „nachádzať právo“ namiesto žalobcu tam, kde žalobca nie je schopný formulovať svoje nároky.

4. Žalobca v replike zo dňa 17.8.2019 zotrval na skutočnostiach uvedených v žalobe a na spresnení petitu žaloby zo dňa 10.7.2017.

5. Žalovaný v duplike zo dňa 23.9.2019 uviedol, že žalobca nenavrhol ani nepredložil žiadny dôkaz o tom, že by mu akákoľvek škoda mala vzniknúť. Zároveň navrhol, aby súd zamietol všetky prípadné návrhy žalobcu na doplnenie dokazovania a to s poukazom na sudcovskú koncentráciu konania.

6. Žalobca v podaní zo dňa 25.8.2020 namietal, že žalovaný v priebehu konania nič relevantného na svoju obranu netvrdil a navrhol, aby súd zabezpečil znalecký posudok podľa ustanovenia § 207 ods. 1 C.s.p., pretože sám žalobca si nevie od žiadneho znalca proti žalovanému zadovážiť súkromný znalecký posudok. Poukázal, že podľa § 381 Obchodného zákonníka, namiesto skutočne ušlého zisku môže poškodená strana požadovať náhradu zisku dosahovaného spravidla v poctivom obchodnom styku za podmienok obdobných podmienkam porušenej zmluvy v okruhu podnikania, v ktorom podniká, čo suma 429.040,15 eur s príslušenstvom minimálne predstavuje. Žalovaný sám vydal dňa 11.3.2011 stanovisko č. SLV-PS-243/2011, kde sa uvádza skutočný dôvod zastavenia stavebných prác na diele a konštatuje sa výlučne omeškanie objednávateľa. Pre prípad ukončenia zmluvy o dielo a finančného vyrovnania so zhotoviteľom žalovaný vypočítal sumu 1.060.000,- eur a 114.500,- eur.

7. Žalobca na pojednávaní dňa 13.10.2020 poukázal na stanovisko zo dňa 11.3.2011, na ktorom sa podieľali vedúci zamestnanci žalovaného, z ktorého vyplýva, že žalovaný vyčíslil náklady vzniknuté v súvislosti s odstúpením od zmluvy o dielo spolu vo výške 1.174.500,- eur bez DPH, titulom finančného vyrovnanie z dôvodu nezájmu žalovaného o dokončenie stavby. Finančné vyrovnanie malo pozostávať z primeraného ušlého zisku a ceny za materiál, pričom suma 1.174.500,- eur sa uvádza ako finančné vyrovnanie a náklady na stráženie stavby. Žalovaný predpokladal, že bude musieť odškodniť žalobcu a to pred odstúpením od zmluvy, ku ktorej došlo až listom v 12/2013, ktorý bol žalobcovi doručený dňa 14.1.2014. Čo sa týka odstúpenia od zmluvy, titulom údajnej nemožnosti plnenia, nemožnosť plnenia žalovanému nenastala, nakoľko v článku VI bode 6.7 zmluvy o dielo objednávateľ prehlásil, že na zrealizovanie má zabezpečené finančné prostriedky. Keďže tieto boli rozpočtované, nie je možné, aby boli splnené podmienky na odstúpenie od zmluvy. Žalobca nechal na zváženie súdu prvej inštancie posúdenie, či došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy. Obrana žalovaného spočíva len v poukazaní, že žalobca dostatočne nepreukázal svoj nárok. Žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody, vrátane ušlého zisku podľa vyčíslenia znalca, ktorého navrhol ustanoviť v konaní, nakoľko nevedel zabezpečiť súkromný znalecký posudok, keďže ani jeden znalec sa nechcel sporiť so žalovaným. Pokiaľ bude škoda a ušlý zisk určený znalcom a budú vyčíslené vyššou sumou ako 429.040,15 eur, kde žalobca pri jej výpočte vychádzal zo zisku, ktorý by žalobca dosiahol ak by stavba nebola zastavená a mohli ju dokončiť v zmysle vtedy za obvyklých obchodných podmienok a v súlade s ustanovením § 373 a nasl. Obchodného zákonníka s poukazom na § 381 Obchodného zákonníka. Z listinných dôkazov priložených k žalobe vyplýva, že zastavením prác na diele žalobcovi ušiel zisk dosahovaný v obdobnom obchodnom styku, ktorého výška bola stanovená ako primeraný zisk z prípadného rozpočtu stavby a z prestavaných a vyčerpaných súm do zastavenia stavby, teda z rozdielu medzi týmito sumami ušiel žalobcovi aj zisk, ktorého úhrady sa domáha. Pokiaľ súd chce ustáliť výšku požadovanej náhrady, alebo škody a ušlého zisku a neuspokojí sa len s takým vyčíslením žalobcu, musí v konaní ustanoviť znalca. Prestavaných a čerpaných prostriedkov bolo do zastavenia prác na diele 631.355,56 eur a podľa pôvodného rozpočtu zostávalo prestavať 2.383.556,46 eur s DPH. Ušlý zisk v sume 429.050,15 eur žalobca vyčíslil ako rozdiel medzi cenou stavby, ktorá bola prestavaná a rozdiel medzi rozpočtom stavby. Primerané zisky v obdobnom odvetví podnikania sa v rozhodnom období dosahovali 18 až 20 %, čo predstavuje ušlý zisk zhotoviteľa 429.040,15 eur tým, že žalovaný práce na stavbe zastavil a nakoniec od zmluvy aj odstúpil.

8. Žalovaný na pojednávaní dňa 13.10.2020 poukázal na zásadu koncentrácie konania. Žalobca bol povinný už v žalobe uviesť všetky skutočnosti, na základe ktorých si uplatňuje svoj nárok, pričom tieto zo žaloby nevyplývajú. Čo sa týka písomnosti zo dňa 11.3.2011 namietal, že ide o nepodpísaný dokument, z ktorého nevyplýva uznanie nárokov žalobcu. Z jeho obsahu je zjavné, že finančné vyrovnanie 1.174.500 eur bez DPH navrhoval právny predchodca žalobcu ako zhotoviteľ. Čo sa týka odstúpenia od zmluvy o dielo, ak by nebolo platné, tak by žalobcovi nemohla vzniknúť žiadna škoda, ktorú si uplatňuje až od momentu odstúpenia. V otázke preukázania nároku je dôkazné bremeno na žalobcovi, ktorý ho v konaní neuniesol. Súd nemá vyhľadávaciu povinnosť. Naopak, platí zásada koncentrácie a kontradiktórnosti konania. Súd nezisťuje skutočný stav veci, ale v sporovom konaní rozhoduje len o tom, či bol, alebo nebol preukázaný nárok uplatnený v konaní.

9. Súd prvej inštancie v bode 15. odôvodnenia rozsudku uviedol, ktoré dôkazy na podporu svojich tvrdení predložil v spore žalobca.

10. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že medzi stranami nie je sporné, že právny predchodca žalobcu ako zhotoviteľ uzatvoril s právnym predchodcom žalovaného ako objednávateľom zmluvu o dielo č. SE-25-67/OVO-2006 zo dňa 6.3.2006 v znení jej neskorších dodatkov č. 1 až 4, ktorej predmetom bola rekonštrukcia rekreačného zariadenia MV SR Plesnivec, Starý Smokovec. Objednávateľ dňa 9.2.2007 na príkaz žalovaného zápisom do stavebného denníka pozastavil práce na diele a zmluvné strany sa dohodli s poukazom na ustanovenie článku V bod 5.3 písm. b), článku IX bod 9.2, článku XI bod 11.2 a článku XII bod 12.1 zmluvy o dielo, že až do dňa obnovenia postupu stavebných prác na základe pokynu objednávateľa bude zhotoviteľ za odplatu v dohodnutej výške zabezpečovať konzervačné a zabezpečovacie práce vrátane stráženia stavby a staveniska vzhľadom k tomu, že v stavebných prácach sa malo pokračovať na základe zmeneného aktualizovaného projektu a rozpočtu stavby, pričom právny predchodca žalobcu mal a doposiaľ má na stavbe a stavenisku už v tom čase vyskladnený materiál značnej hodnoty. Medzi právnym predchodcom žalobcu, právnym predchodcom žalovaného a následne žalovaným prebiehali rokovania a porady ohľadom ukončenia platnosti zmluvy o dielo, vysporiadania ich vzájomných vzťahov, prípadne obnovenia všetkých stavebných prác na stavbe a dokončenia predmetnej stavby na základe nového projektového riešenia dodaného právnemu predchodcovi žalobcu samotným objednávateľom stavby a aktualizovaného rozpočtu stavby. Zmluva o dielo trvala od jej podpísania účastníkmi dňa 6.3.2006 až do odstúpenia žalovaného od zmluvy zo dňa 20.12.2013, doručeným právnemu predchodcovi žalobcu dňa 10.1.2014. Po odstúpení žalovaného od zmluvy pokračovali právny predchodca žalobcu so žalovaným v rokoch 2014 až 2016 v rokovaniach o mimosúdnom urovaní všetkých nárokov právneho predchodcu žalobcu z uvedeného právneho vzťahu. K uzavretiu dohody nedošlo. Právnemu predchodcovi žalobcu boli uhradené určité náklady za skutočne vykonané konzervačné a zabezpečovacie práce, vrátane stráženia stavby a staveniska. Medzi stranami prebiehajú viaceré súdne spory, týkajúce sa údajných nárokov právneho predchodcu žalobcu proti žalovanému.

11. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázať, že žalovaný listom zo dňa 20.12.2013 adresovaným pre zhotoviteľa v zmysle ustanovenia § 352 ods. 3 Obchodného zákonníka odstúpil od zmluvy o dielo.

12. Zmluvou o postúpení pohľadávky uzavretou medzi spoločnosťou IRES R + M s.r.o. ako postupcom a spoločnosťou IRES R + L s.r.o. ako postupníkom zo dňa 8.10.2019 a listom spoločnosti IRES R + M s.r.o. zo dňa 9.10.2019 adresovaným žalovanému (Oznámenie o postúpení pohľadávky) mal súd prvej inštancie preukázať, že spoločnosť IRES R + M s.r.o. ako pôvodný žalobca postúpila na spoločnosť IRES R + L s.r.o. pohľadávky voči žalovanému uplatnené v spore.

13. Súd prvej inštancie konštatoval, že zo Stanoviska žalovaného pre ministra vnútra zo dňa 11.3.2011 vyplýva, že sa nejedná o jedno konkrétne a záväzné stanovisko, ale ide o chronologický popis investičnej akcie - rekonštrukcie Rekreačného zariadenia MV SR Plesnivec, oboznámenie stavu ku dňu vyhotovenia stanoviska a návrhy alternatív možného riešenia vzťahu so zhotoviteľom diela.

14. Súd prvej inštancie uviedol, že sporným medzi stranami bolo, či žalobcovi, resp. jeho právnemu predchodcovi vznikol nárok na náhradu škody a ušlého zisku voči žalovanému a v akej výške.

15. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 536, § 344, §§ 348 až 354, § 373, § 374, §§ 376 až 382, §§ 384 až 386 Obchodného zákonníka, upravujúce zmluvu o dielo, odstúpenie od zmluvy, odstúpenie od zmluvy pred splatnosťou povinnosti, účinky odstúpenia od zmluvy, poskytnutie neprímeranej dodatočnej lehoty, dôsledky odstúpenia od zmluvy, dodatočná nemožnosť plnenia, zodpovednosť za škodu v prípade zániku záväzku pre nemožnosť plnenia, dôsledky zániku záväzku, škodu, okolnosti vylučujúce zodpovednosť, spolupôsobenie škody poškodeným, oznamovacia povinnosť strany porušujúcej povinnosť a dôsledky jej nesplnenia, spôsob náhrady škody, rozsah náhrady škody, spolupôsobenie škody poškodeným, povinnosť odvrátiť alebo zmierniť hroziacu škodu, povinnosť uzavrieť náhradnú zmluvu a limitáciu náhrady škody. Ďalej podľa § 575 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje dodatočnú nemožnosť plnenia a podľa ustanovenia § 129, § 132, §§ 150 až 154 C.s.p., ktoré upravujú odstraňovanie väd podania, náležitosti žaloby, skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, hmotnoprávne námietky, sudcovskú koncentráciu konania a zákonnú koncentráciu konania.

16. Súd prvej inštancie uviedol, že ak by bolo odstúpenie žalovaného od zmluvy o dielo neplatné, žalobcovi, resp. jeho právnenému predchodcovi by nemohol vzniknúť nárok na náhradu škody a ušlého zisku, uplatnený v súvislosti s odstúpením žalovaného od zmluvy žalobou.

17. Ďalej súd prvej inštancie poukázal, že všeobecná zodpovednosť za škodu vzniknutú v dôsledku porušenia obchodno-závazkových vzťahov je upravená v ustanovení § 373 a nasl. Obchodného zákonníka a je založená na princípe objektívnej zodpovednosti. Predpokladom pre vznik zodpovednosti je porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy, resp. zákona; protiprávnosť; vznik škody; príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody; predvídateľnosť a neexistencia okolností vylučujúcich zodpovednosť. Uvedené predpoklady musia byť splnené kumulatívne a ich existenciu musí preukázať v konaní poškodený (žalobca). Nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk. Škodou sa rozumie skutočná škoda, ako majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu oproti majetkovému stavu pred škodovou udalosťou a ušlý zisk, ako zisk ktorý by bol poškodený dosiahol, keby nenastala škodová udalosť. Zodpovednosť je daná len vtedy, keď vzniknutá škoda je v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti.

18. Konštatoval súd prvej inštancie, že žalobca nespĺnil svoju povinnosť tvrdenia, nakoľko dôkazná povinnosť znamená, že procesná strana musí na preukázanie svojich tvrdení označiť dôkazy. V rámci dokazovania platí zásada, že každá zo strán musí uniesť dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení. Musí preukázať to, čo tvrdí, len potom môže súd zobrať jeho tvrdenie za základ svojho rozhodnutia.

19. Žalobca tvrdil, že odstúpením žalovaného od zmluvy o dielo vznikla právnenému predchodcovi žalobcu aj iná škoda, okrem tej, ktorej náhradu si uplatňuje v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15C/139/2014 (za znehodnotený stavebný materiál na stavbe). V podanej žalobe si žalobca uplatnil nárok na náhradu celej právnenému predchodcovi žalobcu vzniknutej skutočnej škody a na náhradu ušlého zisku s tým, že výška škody mala byť určená znaleckým posudkom. Po výzve súdu prvej inštancie právny predchodca žalobcu spresnil podaním zo dňa 10.7.2017 petičiu žaloby a žiadal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu škody a ušlý zisk vo výške 429.040,15 eur s príslušenstvom, alternatívne vo výške vyčíslenej znalcom, pokiaľ bude presahovať sumu 429.040,15 eur.

20. Súd prvej inštancie poukázal, že žalobca, ani jeho právny predchodca neuviedli v čom mala spočívať uplatnená „skutočná škoda a ušlý zisk“, teda aká majetková ujma vznikla právnenému predchodcovi žalobcu, resp. v čom malo spočívať zmenšenie majetku poškodeného. Neoznačili, ani nepredložili dôkazy na preukázanie vzniku škody. Uviedli len, že škoda bola spôsobená vo výške 429.040,15 eur a žiadali vykonať znalecké dokazovanie na určenie výšky škody. Nešpecifikovali ani to, čo zo sumy 429.040,15 eur predstavuje „skutočná škoda“ a čo „ušlý zisk“. Z uvedeného vyplýva, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno v spore, ani svoju povinnosť tvrdenia.

21. Dôvodil súd prvej inštancie, že nie je možné znaleckým dokazovaním nahrádzať povinnosť tvrdenia strany v konaní. Vzhľadom na to, že žalobca nespĺnil ani svoju povinnosť tvrdenia, súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 13.10.2020 rozhodol, že nevykoná znalecké dokazovanie navrhnuté žalobcom. Navyše nebolo ani zrejme akú skutočnú škodu a aký ušlý zisk by mal znalec odborne posúdiť vo svojom posudku, keďže z podaní žalobcu (resp. jeho právneho predchodcu) ani nebolo možné zistiť v čom mala spočívať skutočná škoda a ušlý zisk.

22. Súd prvej inštancie poukázal, že žalobca až na pojednávaní dňa 13.10.2020 uviedol, že si uplatňuje nárok na ušlý zisk, ktorý predstavuje primeraný zisk vypočítaný z rozdielu medzi rozpočtom stavby a prestavanými a vyčerpanými sumami do zastavenia stavby s poukazom na to, že primeraný zisk v rozhodnom období v obdobnom odvetví podnikania dosahoval 18 % - 20 %. Žalobca však nepreukázal súdu prvej inštancie ani tieto tvrdenia, keďže nebola v konaní preukázaná obvyklá výška primeraného zisku v rozhodnom období v obdobnom odvetví podnikania, ani výška vyplatenej ceny diela do zastavenia jeho realizácie.

23. Konštatoval súd prvej inštancie, že žalobca (resp. jeho právny predchodca) neuplatnil prostriedky procesného útoku o výške ušlého zisku včas, ktoré mohol a mal uviesť už v žalobe, alebo najneskôr v duplike k vyjadreniu žalovaného zo dňa 17.8.2019. S prihliadnutím na zásadu sudcovskej koncentrácie konania v zmysle ustanovenia § 153 C.s.p. súd prvej inštancie na prostriedky procesného útoku uplatnené na pojednávaní dňa 13.10.2020 neprihliadal.

24. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je skutkovo a právne nedôvodná, preto ju zamietol.

25. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

26. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel alebo zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil tým, že neboli splnené procesné podmienky /§ 365 ods. 1 písm. a) C.s.p./; súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces /§ 365 ods. 1 písm. b) C.s.p./; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci /§ 365 ods. 1 písm. d) C.s.p./; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností /§ 365 ods. 1 písm. e) C.s.p./; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam /§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p./; zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené /§ 365 ods. 1 písm. g) C.s.p./ a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci /§ 365 ods. 1 písm. h) C.s.p./. Poukázal, že napádaný rozsudok je vecne a procesne nesprávny. Namietal, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nedal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany uplatnenej žalobcom. Žalobca poukázal na článok 2 a 6 základných princípov C.s.p. a uviedol, že má v spore postavenie slabšej strany, pričom z listinných dôkazov predložených žalobcom, ktoré neboli popreté žalovaným jednoznačne vyplýva, že právny predchodca žalovaného a následne žalovaný si nespĺnili svoje povinnosti vyplývajúce im z uzatvorenej zmluvy o dielo, od ktorej odstúpili. Žalobca preto nemal kam zabudovať špecifický materiál dodávaný len na predmetnú stavbu, ktorý je žalobca nútený na svoje náklady vyše 12 rokov strážiť a udržiavať stavenisko, pričom na predmetnej stavbe mu ušiel žalovaný zisk. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne nevyšporiadal s podstatnými skutkovými tvrdeniami a právnymi závermi produkovanými žalobcom v priebehu konania. Žalovaný v podstate len tvrdil, že žalobca nešpecifikoval výšku uplatneného nároku, čo je nepravdivé, keďže žalobca spresnil žalobný petit podaním zo dňa 10.7.2017. Opätovne poukázal, že sa v konaní domáhal náhrady škody a ušlého zisku vo výške 429.040,15 eur s príslušenstvom alebo alternatívne vo výške vyčíslenej znalcom, pokiaľ bude presahovať sumu 429.040,15 eur s príslušenstvom, ktorá je v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného a žalobcovi vznikla z dôvodu odstúpenia žalovaného od zmluvy o dielo. Doručením odstúpenia žalovaného od zmluvy o dielo vznikla žalobcovi škoda, titulom porušenia a nesplnenia povinnosti žalovaného zo záväzkového vzťahu. Žalovaný je povinný nahradiť škodu vrátane ušlého zisku spôsobenú žalobcovi odstúpením od zmluvy, keďže porušenie povinností nebolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť žalovaného. Zmluva o dielo trvala od jej podpísania dňa 6.3.2006 až do odstúpenia žalovaného od zmluvy, ktoré bolo doručené žalobcovi dňa 10.1.2014. Po odstúpení od zmluvy o dielo pokračovali strany v mimosúdnych rokovaniach o urovaní všetkých nárokov žalobcu, no k dohode nedošlo. Poukázal, že žalovaný v priebehu konania neuviedol, že žalobcom uplatnená pohľadávka 429.040,15 eur nie je po práve a žaloba podaná nedôvodne. V tomto smere žalovaný skutkové tvrdenia žalobcu nevyvrátil. Napokon žalobca namietal, že súd prvej inštancie v podstate založil svoje rozhodnutie len na závere, že žalobca údajne nešpecifikoval, čoho sa v konaní domáha a teda, že neuniesol dôkazné bremeno v spore, čo vzhľadom na skutkový a právny stav veci neobstojí. Žalovaný pritom skutkové tvrdenia žalobcu nevyvrátil.

27. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Poukázal, že žalobca v podanom odvolaní neuviedol žiadne nové okolnosti, ktoré by boli spôsobilé zmeniť závery súdu prvej inštancie uvedené v napadnutom rozsudku. Žalobca v odvolaní iba poukazuje na rovnaké skutočnosti, ktoré opakovane prezentoval na súde prvej inštancie. Súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie uplatneného nároku.

28. Žalobca odvolaciu repliku nepodal, výzva súdu prvej inštancie s vyjadrením žalovaného k podanému odvolaniu bola žalobcovi doručená dňa 28.1.2021.

29. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu, ktoré bolo podané v zákonnej lehote, oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania, pretože nejde o také odvolanie proti rozhodnutiu, na prejednanie ktorého je potrebné

nariadiť odvolacie pojednávanie podľa § 385 ods. 1 C.s.p. Odvolanie prejednal podľa § 379 - § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

30. Rozsudok odvolacieho súdu bol v zmysle § 378 ods. 1 a § 219 ods. 1 C.s.p. odvolacím súdom verejne vyhlásený, čo bolo podľa § 219 ods. 3 C.s.p. oznámené na úradnej tabuli krajského súdu.

31. Žalobca podanie odvolania odôvodnil dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g) a h) C.s.p. Odvolací súd zastáva názor, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

32. Z hľadiska procesnej ekonómie odvolací súd primárne upriamuje pozornosť žalobcu na zodpovednosť odvolateľa za vymedzenie svojich odvolacích dôvodov a na to nadväzujúcu principiálnu viazanosť odvolacieho súdu takto formulovanými dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.). Odvolací súd nemôže (princíp rovnosti sporových strán a princíp kontradiktórnosti súdneho konania) za odvolateľa (resp. za sporovú stranu) z vlastnej iniciatívy dotvoriť/vymyslieť právnu argumentáciu slúžiacu na spochybnenie záverov súdu prvej inštancie.

33. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, posúdil, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

34. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

35. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, k odvolaniu žalobcu a k podstatným tvrdeniam strán sporu v tomto odvolacom konaní, odvolací súd udáva:

36. Predmetom sporu je nárok žalobcu na úhradu pohľadávky 429.040,15 eur s príslušenstvom, titulom náhrady škody a ušlého zisku.

37. Pokiaľ žalobca súčasne uplatnil tento nárok „alternatívne“ vo výške vyčíslenej znalcom, pokiaľ bude presahovať sumu 429.040,15 eur, odvolací súd udáva, že o alternatívnom petite hovoríme v prípadoch, ak žalobca v žalobe žiada zaviazat' žalovaného na dve plnenia, ktoré sú preňho úplne rovnocenné. Právo voľby, ktoré z rozsudových plnení má žalovaný plniť, bude práve na ňom, čo nezodpovedá obsahu petitu uplatnenom žalobcom. Žalobný návrh musí byť jasný a určitý a musí z neho vyplývať, čoho sa žalobca domáha. Ak ide o peňažné plnenie uplatnené z dôvodu náhrady škody, musí byť peňažná suma, ktorú žalobca požaduje, uvedená jasne a presne, čím je súd v konaní i pri rozhodovaní viazaný, a od ktorej sa len výnimočne môže odchýliť v prípadoch uvedených v ustanovení § 216 C.s.p., čo nie je posudzovaný spor.

38. Neušlo pritom pozornosti odvolaciemu súdu, že na žalobcu ako postupníka bol postúpený nárok na náhradu škody a ušlého zisku iba vo výške 429.040,15 eur s príslušenstvom, čo vyplýva zo zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 8.10.2019.

39. Nedôvodná je aj námietka žalobcu, že má v spore postavenie slabšej strany a to s poukazom na článok 6 ods. 2 základných princípov C.s.p., keďže v konaní nemá žalobca postavenie spotrebiteľa, zamestnanca, resp. nejde o diskriminačný spor a to s poukazom na to, že žalobca (resp. jeho právny predchodca) je právnická osoba, ktorá podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka má postavenie podnikateľa a podľa skutočností uvádzaných žalobcom v spore sa uplatňuje aj nárok na ušlý zisk, teda nárok podľa Obchodného zákonníka.

40. V súlade s § 150 ods. 1 C.s.p., strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Samotné civilné sporové konanie je konaním dôkazným, čo znamená, že stranu zaťažuje v konaní povinnosť tvrdenia a povinnosť navrhnuť na svoje tvrdenia dôkazy preukazujúce jeho pravdivosť. Ak strana sporu v konaní nesplní svoju povinnosť

tvrdenia alebo povinnosť navrhnuť na svoje tvrdenia dôkazy, alebo ak sa navrhnuté dôkazy nevzťahujú na jeho tvrdenia, dostáva sa do situácie dôkaznej núdze, kedy súdu neostáva iné, len zhodnotiť túto procesnú situáciu v jeho neprospech vo výsledku (rozhodnutí vo veci samej), lebo tvrdená okolnosť nebude preukázaná. V sporovom konaní, dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností, leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu sporu, ktorá existenciu týchto skutočností tvrdí.

41. Žalobca v priebehu konania tvrdil, že uplatnená suma 429.040,15 eur predstavuje škodu (skutočnú škodu) a ušlý zisk, no tieto čiastkové nároky žiadnym spôsobom nešpecifikoval, resp. ani neuvádzal, čo z uplatnenej pohľadávky 429.040,15 eur predstavuje skutočnú škodu (zmenšenie majetku; vynaloženie nákladov, ktoré by inak nemusel vynaložiť) a čo ušlý zisk a za aké prípadné obdobie si tento nárok uplatňuje. O to viac, že žalobca si uplatňuje voči žalovanému v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo aj v iných sporoch nároky na náhradu škody (konanie vedené na OS KE I pod sp.zn. 15C/139/2014 - znehodnotenie stavebného materiálu), resp. ďalšie zmluvné a mimozmluvné nároky (konzervácia a stráženie staveniska). Zároveň na preukázanie svojich tvrdení o výške škody a ušlého zisku neoznačil a ani nepredložil žiaden dôkaz. Takýmto dôkazom pritom nie je samotná požiadavka žalobcu vznesená pri rokovaní strán na zaplatenie sumy spolu vo výške 1.174.500,- eur bez DPH, keďže ani z tejto sumy nie je zrejmé z akých čiastkových nárokov mala pozostávať.

42. Súd prvej inštancie preto dospel k správnej závere, keď žalobu žalobcu zamietol s poukazom na to, že žalobca nesplnil povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť na preukázanie dôvodnosti uplatneného nároku na náhradu škody a ušlého zisku vo výške 429.040,15 eur s príslušenstvom.

43. Až na pojednávaní dňa 13.10.2020 žalobca ozrejmil, že žalobou uplatnený nárok 429.040,15 eur predstavuje tzv. primeraný zisk (§ 381 ods. 1 Obchodného zákonníka) a uviedol spôsob akým dospel k vyčísleniu jeho výšky (18 % z neprestavanej sumy rozpočtu 2.383.556,46 eur). Správne súd prvej inštancie s poukazom na použitie zásady sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 C.s.p., na tieto prostriedky procesného útoku neprihliadal, keďže nič nebránilo žalobcovi, aby tieto skutkové tvrdenia uviedol už v podanej žalobe, resp. v rámci podanej repliky a zároveň na preukázanie týchto tvrdení ani neoznačil a nepredložil žiadne dôkazy.

44. Pokiaľ žalobca v konaní namietal, že na preukázanie škody a ušlého zisku nevedel zabezpečiť súkromný znalecký posudok, keďže ani jeden znalec sa nechcel sporiť so žalovaným, tieto tvrdené skutočnosti žiadnym spôsobom nepreukázal. Napokon odvolací súd udáva, že podľa § 12 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, znalec nesmie bezdôvodne odmietnuť vykonať úkon s výnimkou § 12 ods. 2 a 3 zákona.

45. Súd prvej inštancie pritom nepochybil ak nenariadil v spore znalecké dokazovanie, keďže žalobca v priebehu konania neuvádzal také rozhodné skutkové tvrdenia, ktoré by mohli byť posúdené znaleckým dokazovaním nariadeným v konaní, keďže spôsob zistenia výšky ušlého zisku závisí v každom jednotlivom prípade na skutkových tvrdeniach poškodeného. Ak nebol preukázaný samotný nárok na náhradu abstraktného ušlého zisku, vykonanie dokazovania znaleckým posúdením o jeho výške by bolo nadbytočné.

46. Odvolací súd sa nestotožnil ani s ďalšou námietkou žalobcu, že žalovaný v priebehu konania nepoprel skutkové tvrdenia žalobcu o dôvodnosti uplatneného nároku, keďže z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný uvádzal v rámci procesnej obrany skutkové tvrdenia, ktorými poprel základ a výšku uplatneného nároku žalobcu, pričom tieto zodpovedali rozsahu a povahe skutkových tvrdení produkovaných v konaní žalobcom.

47. Napokon odvolací súd zdôrazňuje materiálne nazeranie na spravodlivé súdne konanie, v rámci ktorého ani prípadné formálne procesné pochybenie súdu prvej inštancie v civilnom sporovom konaní, nevyhnutne nemusí vždy viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia odvolacím súdom. Potrebu materiálneho (nie prísne formálneho) ponímania a vyhodnocovania súdneho procesu v rovine možného porušenia ústavných práv účastníkov súdneho konania, vrátane práva na prístup k súdu, na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1, 4, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR), zdôrazňuje vo svojich rozhodnutiach aj Ústavný súd Slovenskej republiky (k materiálnemu chápaniu ústavnosti viď napr. IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 37/2012).

48. Žalobca ďalej namietal, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd k tomuto udáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná.

49. Z obsahu odvolania v zásade vyplýva, že žalobca vlastne nesúhlasí s právnymi závermi súdu prvej inštancie. Skutočnosť, že žalobca mal na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo odôvodnené podľa jeho predstáv, nie je dostačujúcou bázou pre tvrdenia o nepreskúmateľnosti napádaného rozhodnutia a existencii vady v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p.

50. Nemožno konštatovať, že by rozsudok súdu prvej inštancie neobsahoval zásadné vysvetlenie podstatných dôvodov pre jeho rozhodnutie, a že by tak bol naplnený predpoklad pre prípustnosť odvolania z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR.

51. Odvolací súd preto dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a vo veci rozhodol správne, ak zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal úhrady skutočnej škody a ušlého zisku vo výške 429.040,15 eur s príslušenstvom, keďže žalobca v spore nepreukázal všetky predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 373 Obchodného zákonníka.

52. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny. Taktiež potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania ako vecne správny.

53. O trovách tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému, ktorý bol v tomto odvolacom konaní úspešný priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania, ktoré je povinný nahradiť neúspešný žalobca. O výške trov tohto odvolacieho konania podľa § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

54. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa v ustanovení § 419 C.s.p.

Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia odvolacieho súdu, na súde ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie môže podať strana sporu v ktorej neprospech bolo toto rozhodnutie vydané, dovolanie môže podať aj intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.). Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy podľa § 427 ods. 1 C.s.p.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, okrem prípadov uvedených v § 429 ods. 2 C.s.p., ak má sám, alebo jeho zamestnanec alebo člen vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom podľa § 429 ods. 1 C.s.p.

V dovolaní podľa § 428 C.s.p. sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).